แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่พักสัมผัสวัฒนธรรมเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Guidelines to Create Adding Values for the Homestays for the Elderly Tourists in Tha Kha Sub-District, Amphawa Districh, Samut Songkhram Province

เบญจพร เชื้อผึ้ง ณัฐพร ดอกบุญนาค กรูม และฐาปกรณ์ ทองคำนุช
Benjaporn Chuapung Nattaphorn Dokboonnak Groom and Thapakorn Thongkamnush

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi
E-mail : cool_izy@hotmail.com
Received: February 5, 2022; Revised: March 16, 2022; Accepted: March 19, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 2) สร้างแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่พักสัมผัสวัฒนธรรมเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ประกอบการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นชาวไทยมากกว่าชาวต่างชาติ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ช่วงอายุที่พบว่าเดินทางไปท่องเที่ยวมากที่สุดคือ 65-69 ปี มาท่องเที่ยวแบบครอบครัว ชาวไทยส่วนใหญ่ไม่เคยพักโฮมสเตย์และเลือกพักแรมในโรงแรมหรือรีสอร์ทใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับราคาปานกลาง ชาวต่างชาติส่วนใหญ่สนใจเข้าพักและเคยเข้าพักในโฮมสเตย์ โดยให้ความสำคัญด้านที่พัก ต้องเป็นบ้านพัก ที่เป็นสัดส่วน สะอาด สบาย มีมุมพักผ่อน มีอาหารที่สะอาดถูกหลักอนามัย มีความปลอดภัย มีการประชาสัมพันธ์ ผู้ประกอบการควรสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีความน่าสนใจ เน้นให้ชุมชนรักษากิจวัตรและขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมเอาไว้ โดยผู้ประกอบการจะต้องปรับปรุงพื้นที่และที่พัก โดยควรปรับปรุง ด้านกายภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 มาตรฐาน คือ อาคารสถานที่ ห้องพักอาศัย อนามัยสิ่งแวดล้อม และการจัดการ ให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: การสร้างมูลค่าเพิ่ม ที่พักสัมผัสวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the needs of the homestays for the elderly tourists both Thai and foreigner tourists traveling in , Amphawa Districh, Samut Songkhram Province and 2) to create guidelines to add values for the homestays for the elderly tourists in

Tha Kha Sub-District, Amphawa Districh, Samut Songkhram Province. The research was conducted by using a mixed research method. The research instruments were a questionnaire asking 400 samples aged over 60 years old for the needs of the homestays for the elderly Thai and foreigner tourists travelling in Tha Kha Sub-District, Amphawa Districh, Samut Songkhram Province and an in-depth interview form used to interview the entrepreneurs. The statistics used to analyze data and descriptive analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows.

The elderly tourists, aged over 60 years old, were the number of the Thai tourists more than the foreigner tourists, the number of the female tourists more than the male tourists. When the ages were considered, the tourists with the ages 65-69 were at the highest level. The elderly tourists traveled with their families. The Thai elderly tourists had never stayed at the homestays, but they chose to stay at the hotels or resorts with the medium prices. Most of the foreigner elderly tourists were interested in staying in the homestays and used to stay at the homestays. They paid attention to the places where they stayed that the places had to be privacy, clean, comfortable, have the relaxing conners, have clean and hygienic food, be safe, and have advertisement. The entrepreneurs should create homestay and community product values to be interesting by emphasizing on maintaining community routines and original traditions by restoring the homestays and the areas surrounding. They should do the physical restoring consisting of 4 aspects: building, rooms, environmental health, and management related to the elderly lifestyle.

Keywords: Adding Values, Homestays, Elderly Tourists

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ ทำให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอัตราการเกิดลดลง มีจำนวนผู้สูงอายุที่มากกว่า ตามสัดส่วนประชากร (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2558) ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีมาตรการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยจะมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางแห่งการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพผู้สูงอายุในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งแนวโน้มของสังคมโลกปัจจุบันพบว่า ประเทศทั่วโลกมีจำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี และกำลังจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก โดยองค์การอนามัยโลก คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2573 จะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุราว 1.4 พันล้านคนและจะเพิ่มขึ้น 2 พันล้านคนในปี พ.ศ.2593 ผู้สูงอายุในต่างประเทศนับว่าเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่ขนาดใหญ่และมีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวสมัยใหม่ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีเวลาว่าง มีรายได้หรือเงินสะสมสูง มีอำนาจในการใช้จ่าย อีกทั้ง ยังมีแนวโน้มในการเดินทางเพื่อผ่อนผ่อนหย่อนใจมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ส่วนประเทศไทย จำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยประชากรผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2562 มีมากถึง 11.6 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 17.5 ของประชากรทั้งหมด 69.3 ล้านคน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2564) ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุจึงมีแนวโน้มของการเติบโตทางการตลาดที่มีศักยภาพมาก และนับเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะได้พัฒนาการท่องเที่ยวแบบใหม่ รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเพื่อตอบสนองแก่ผู้ใช้บริการซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุให้มีมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้มี

ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในรูปแบบที่มีความหลากหลายอย่างเป็นระบบ

ตลาดน้ำท่าคา อยู่ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นตลาดนัดทางน้ำที่ยังคงความเป็นธรรมชาติของวิถีชีวิตชาวบ้านซึ่งมีอาชีพทำสวนปลูกพืช เมื่อถึงวันขึ้นหรือแรม สองค่ำ เจ็ดค่ำ สิบสองค่ำ ซึ่งเป็นตลาดน้ำแห่งเดียวที่เหลืออยู่ ยังคงอาศัยประเพณีที่สืบต่อกันมาและยังเป็นตลาดนัดตามเวลาน้ำขึ้น น้ำลงของกระแสน้ำ (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าคา, 2554) ปัจจุบันชุมชนบ้านท่าคา ได้มีการรวมตัวกันเพื่อจัดกิจกรรมโฮมสเตย์ โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตลาดน้ำท่าคา ประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวน 10 หลังคาเรือน ซึ่งการรวมกลุ่มนั้นเพื่อส่งเสริมให้คนมาเที่ยวตลาดน้ำท่าคาและมาพักแรมในชุมชน ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวจะต้องปรับตัวให้ ธุรกิจของตนเองสามารถที่จะรองรับความต้องการในอนาคตได้

คณะผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาวิจัยทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่พักสัมผัสวัฒนธรรมเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนโดยร่วมกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตลาดน้ำท่าคา ร่วมกันหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการก่อสร้างหรือปรับเปลี่ยนอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในโฮมสเตย์เพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัยในการเข้าพักและเพื่อเป็นต้นแบบที่พักสัมผัสวัฒนธรรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ

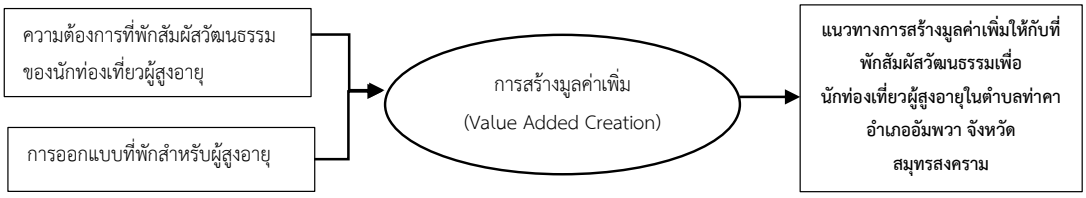
ดังนั้นบทความวิจัยนี้จะเป็นการนำเสนอแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผู้ประกอบด้านที่พัก ด้านการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้นำความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุไปวางแผนปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อสร้างรายได้ให้กับธุรกิจและร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อสร้างแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่พักสัมผัสวัฒนธรรมเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ในตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่มีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อผู้สูงอายุ

คำจำกัดความหรือข้อตกลงเกี่ยวกับคำว่า “ผู้สูงอายุ” (Elderly) นั้น องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์อายุเริ่มต้นที่เป็นมาตรฐาน เพียงยอมรับโดยทั่วไปว่าหมายถึงบุคคลหรือกลุ่มประชากรที่มีอายุตามปีปฏิทิน (Calendar age, Chronological age) ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นเกณฑ์อายุเริ่มต้นเดียวกับขององค์การอนามัยโลกที่ใช้ในการกำหนดช่วงอายุของผู้สูงอายุ ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว แม้ในบางกรณีอาจไม่ได้กำหนดอย่างเป็นทางการหรือระบุชัดเจนทางกฎหมาย แต่โดยส่วนใหญ่มักถูกอ้างอิงหรือ ตกลงไว้ที่เกณฑ์อายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย กำหนดไว้หรือตกลงไว้ที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป การมีอายุ 60 ปี ยังเป็นการครบรอบปีนักษัตรรอบที่ 5 และเริ่มต้นปีนักษัตรรอบที่ 6 จากรอบปีนักษัตร 12 ปี 1 ซึ่งเป็นที่นิยมในการนับในหลายๆ ประเทศทางเอเชีย (Cowgill, 1986) สำหรับบางประเทศ เช่น กลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกา ถูกเสนอให้ใช้ที่เกณฑ์อายุของบุคคล ตั้งแต่ 50 ปี หรือ 55 ปีขึ้นไป เนื่องจากยังมีอายุไม่ยืนยาวเท่ากับภูมิภาคอื่นๆ (WHO, 2015)

ปัจจุบันประเทศไทยกำหนดนิยาม ผู้สูงอายุไว้อย่างเป็นทางการ คือผู้ที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2546 และนิยามนี้ได้ใช้เป็นอายุที่เริ่มได้รับสิทธิจากทางราชการ เช่น อายุเกษียณของข้าราชการ หรืออายุที่เริ่มได้รับเบี้ยยังชีพ

ในบทความวิจัยนี้ จึงขอสรุปความรวมของการท่องเที่ยวเพื่อผู้สูงอายุ ไว้ว่า เป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจในต่างแดนของผู้เกษียณอายุจากการทำงานหรือผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยเป็นการพักผ่อนที่ชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศาสนสถาน วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตามความศักยภาพของร่างกาย

แนวคิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม

การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Added value creation) หมายถึง วิธีการสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ (Aaker, 2001) เพื่อให้ลูกค้าได้รับความพึงพอใจสูงสุดจากสินค้าและบริการ

คุณค่าตราสินค้า หมายถึง คุณค่าที่ผู้บริโภคได้รับ หากซื้อสินค้าหรือใช้บริการสินค้า (ศรีกัญญา มงคลศิริ, 2547)

Porter and Kramer (2018) ได้เสนอแนวคิด “การสร้างคุณค่าร่วม (Creating Shared Value-CSV)” แนวทางการดำเนินธุรกิจแบบใหม่เพื่อที่จะแก้ปัญหาและอยู่ร่วมกันได้อย่างสร้างสรรค์ระหว่างองค์กรธุรกิจ

Value Creation หมายถึง การใช้ความได้เปรียบหรือการนำจุดแข็งที่มีอยู่มาสร้างสรรค์ให้กับสินค้าหรือบริการ ซึ่งจะท้าให้เกิดความยากต่อการลอกเลียนแบบ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2558)

สรุปได้ว่า การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Added value creation) แนวทางทางการทำการตลาดแนวใหม่ที่ทำเพื่อสร้างความรู้สึกที่มากกว่าความพึงพอใจทั่วไปให้เป็นความพึงพอใจสูงสุดกับสินค้าและบริการ โดยอาศัยความแตกต่าง เพื่อรองรับที่พักสัมผัสวัฒนธรรมและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพื้นที่แบบผสมผสานในพื้นที่ตลาดน้ำท่าคาและโฮมสเตย์โดยรอบตลาดน้ำท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ตัวอย่าง

1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตลาดน้ำท่าคาและเจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่ท่าคา จำนวน 10 คน มีวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2) กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลท่าคา 5 คน มีวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

3) นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ใช้การเลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) จำนวน 400 ตัวอย่าง แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย 320 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 80 และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ 80 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 20 มีวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Unstructured Interview) ใช้กับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตลาดน้ำท่าคาเจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ในพื้นที่ท่าคา และกลุ่มผู้นำชุมชน ตำบลท่าคา และใช้การประชุมกลุ่ม (Group Discussion) โดยมีคำถามเรื่องความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งภายในและภายนอกของโฮมสเตย์ของท่านต่อการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ความพร้อมด้านการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของท่านต่อการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของแหล่งท่องเที่ยวรอบบริเวณต่อการรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และความสามารถในการปรับเปลี่ยน/พัฒนาที่พักโฮมสเตย์ของท่านเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และแบบสอบถามความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 400 ชุด แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเลือกที่พักแรมในพื้นที่ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ตอนที่ 3 ความคาดหวังและความต้องการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาพักแรมโฮมสเตย์ พื้นที่ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามและตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับที่พักแรมโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) มีวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมวิจัยเชิงเอกสาร โดยการค้นคว้าศึกษาจากเอกสาร หนังสือ วารสาร คู่มือระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ พ.ศ. 2544 คู่มือการออกแบบสภาพแวดล้อมสำหรับคนพิการและคนทุกวัย และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อคนทุกคนในสังคม

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สอบถามนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยผู้วิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลโดย การนัดประชุมเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ระดมความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวร่วมกันอย่างลึกซึ้ง โดยมีผู้ดำเนินการประชุมกลุ่ม และนักวิจัยเป็นผู้จดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสนทนา และนำข้อมูลการประชุมกลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหา (ContentAnalysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาวิเคราะห์ เชิงพรรณนา เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูล

2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมดแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยระบุคุณลักษณะเฉพาะของสาระข้อความอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การ ประกอบบริบท (Context) และการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายและนำเสนอ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

จากการศึกษาความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 400 ชุด แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย 320 คน และนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ 80 คน ด้านข้อมูลทั่วไปพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55 มีอายุอยู่ในช่วง 65-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.5 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 42.5 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและในระดับปริญญาตรีในอัตราเท่ากันคือร้อยละ 25 ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย โดยคิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาคือเป็นพ่อบ้าน/แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 25 ถัดมาประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 22.5 และสุดท้ายเป็นข้าราชการบำนาญ โดยคิดเป็นร้อยละ 17.5 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อปี พบว่ามีรายได้เฉลี่ยสูงสุดที่ 5,001–10,000 บาท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 28.75

ด้านพฤติกรรมการเลือกที่พักแรม พบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย ด้านจำนวนครั้งในการเข้าพักที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมอันดับหนึ่ง ไม่เคยเข้าพัก ร้อยละ 71.39 ส่วนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ อับดับหนึ่ง ไม่เคยเข้าพัก ร้อยละ 55.88

ด้านวัตถุประสงค์การเข้าพัก พบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยอันดับหนึ่งมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 92.47 ส่วนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ อันดับหนึ่ง เพื่อหาประสบการณ์แปลกใหม่ในการท่องเที่ยว ร้อยละ 48.53

ด้านช่องทางในการรับรู้ พบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย อันดับหนึ่ง ดูโทรทัศน์ ร้อยละ 41.27 ส่วนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ อันดับหนึ่งหนังสือนำเที่ยว นิตยสาร วารสาร ร้อยละ 61.76

ด้านรูปแบบการเดินทาง พบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย อันดับหนึ่ง ไปกับครอบครัว ญาติ คนรัก ร้อยละ 73.80 ส่วนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ อันดับหนึ่งไปกับบริษัทนำเที่ยว ร้อยละ 76.47

ตารางที่ 1 ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

หัวข้อ	ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย			ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านที่พัก	**4.63**	**.60**	**มากที่สุด**	**4.52**	**.53**	มากที่สุด
ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน	4.63	.49	มากที่สุด	4.72	.45	มากที่สุด
ที่พักที่นอนสะอาดและสบาย	4.58	.49	มากที่สุด	4.60	.49	มากที่สุด
มีห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมิดชิด	4.28	.79	มาก	4.69	.46	มากที่สุด
มีมุมพักผ่อนภายในบ้านหรือในชุมชน	4.33	.62	มาก	4.08	.74	มาก
ด้านอาหาร	**4.24**	**.70**	**มาก**	**4.31**	**.61**	**มาก**
ชนิดของอาหาร และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร	4.06	.76	มาก	4.32	.47	มาก
มีน้ำดื่มที่สะอาด	4.41	.72	มาก	4.32	.90	มาก

ตารางที่ 1 ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (ต่อ)

หัวข้อ	ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย			ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
ภาชนะที่บรรจุอาหารที่สะอาด ห้องครัว และอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวที่ถูกสุขลักษณะ	4.25	.64	มาก	4.29	.45	มาก
ด้านความปลอดภัย	**4.17**	**.72**	**มาก**	**4.02**	**.72**	**มาก**
มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	4.20	.73	มาก	3.73	.97	มาก
การจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย	4.15	.71	มาก	4.32	.47	มาก
ด้านอัธยาศัยไมตรีของเจ้าบ้านและสมาชิก	**4.13**	**.76**	**มาก**	**3.98**	**.45**	**มาก**
การต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย	4.25	.84	มาก	4.16	.50	มาก
การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในวิถีของชุมชน	4.02	.68	มาก	3.80	.39	มาก
ด้านรายการนำเที่ยว	**4.07**	**0.72**	**มาก**	**4.06**	**.61**	**มาก**
มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนซึ่งต้องผ่านการยอมรับจากชุมชน	3.97	.73	มาก	4.01	.88	มาก
ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.06	.73	มาก	4.22	.41	มาก
เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น หรือประสานงานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว	4.20	.69	มาก	3.97	.54	มาก
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	**4.22**	**.68**	**มาก**	**4.21**	**.38**	**มาก**
มีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือบริเวณใกล้เคียง	4.00	.65	มาก	4.29	.45	มาก
มีการดูแลแหล่งท่องเที่ยว	4.22	.68	มาก	4.48	.50	มาก
มีแผนงานหรือมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและลดสภาวะโลกร้อน	4.39	.77	มาก	4.10	.57	มาก
มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และลดสภาวะโลกร้อน	4.29	.64	มาก	4.00	.00	มาก
ด้านวัฒนธรรม	**4.01**	**.72**	**มาก**	**3.72**	**.43**	**มาก**
การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น	3.96	.73	มาก	4.01	.12	มาก
การรักษาวิถีชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ	4.06	.72	มาก	3.44	.74	ปานกลาง
ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน	**4.09**	**.81**	**มาก**	**4.26**	**.69**	**มาก**
ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝาก หรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว	3.92	.93	มาก	3.98	.88	มาก

ตารางที่ 1 ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (ต่อ)

หัวข้อ	ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย			ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
มีผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	4.26	.70	มาก	4.54	.50	มากที่สุด
ด้านการบริหารกลุ่มโฮมสเตย์	**4.14**	**.71**	**มาก**	**4.21**	**.49**	**มาก**
มีการรวมกลุ่มของชาวบ้าน	4.36	.65	มาก	4.29	.45	มาก
มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มโฮมสเตย์	3.96	.71	มาก	4.14	.35	มาก
กฎ กติกา การทำงานของคณะกรรมการ	4.40	.65	มาก	4.39	.49	มาก
มีการกระจายและผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม	4.12	.70	มาก	3.76	.42	มาก
ระบบการจองล่วงหน้า ลงทะเบียน และชำระเงินล่วงหน้า	4.01	.78	มาก	4.44	.79	มาก
รายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน	4.02	.77	มาก	4.27	.45	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์	**4.25**	**.66**	**มาก**	**4.19**	**.49**	**มาก**
มีเอกสาร สิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน	4.17	.71	มาก	3.98	.32	มาก
มีการใช้สื่อโซเชียลเพื่อการโฆษณา	4.34	.61	มาก	4.41	.67	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านที่พัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 รองลงมาอันดับที่สองคือด้านการประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมาอันดับที่สามคือด้านอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ตามลำดับ

นอกจากนี้ระดับความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านที่พัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 รองลงมาอันดับที่สองคือด้านอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 รองลงมาอันดับที่สามคือด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ตามลำดับ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่พักสัมผัสวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เนื่องจากความสะดวก สะอาด และความปลอดภัยของที่พักมีส่วนสำคัญต่อความไว้วางใจของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ทางเดิน ขึ้น-ลงบันไดเป็นอุปสรรคบั่นทอนสุขภาพ และอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้สูงอายุได้ พื้นทางเดินหรือพื้นของห้องพักควรเป็นพื้นกันลื่นเพื่อป้องกันการลื่นล้ม ประตู หน้าต่าง สวิตซ์ไฟ ปลั๊กไฟ ทางลาด ลูกบิด ประตู มือจับประตู มือจับหน้าต่าง พื้นบ้าน ธรณีประตู ก๊อกน้ำ ราวจับ โถ สัญญาณขอความ

ช่วยเหลือ ระบบน้ำร้อนน้ำเย็น ให้ตรงกับมาตรฐานบ้านพักผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 มาตรฐาน อันได้แก่

มาตรฐานที่ 1 อาคารสถานที่ อาคารและสถานที่ตั้งของบ้านที่พัก โฮมสเตย์ ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สงอายุ ควรมีลักษณะดังนี้ สถานที่ตั้งควรอยู่ในบริเวณที่ปลอดภัยและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีเส้นทางคมนาคมที่สามารถเดินเข้าถึงแหล่งชุมชนและสถานพยาบาลได้โดยสะดวก และจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอย อย่างเหมาะสมในอาคารและห้องพักอาศัย

มาตรฐานที่ 2 ห้องพักอาศัย ห้องพักอาศัยของผู้สูงอายุ ควรมีมาตรฐาน ดังนี้ ระดับพื้นทางเข้าห้องพักอาศัยมีระดับเสมอกับพื้นภายในห้องพักอาศัย ไม่มีธรณีประตู ประตูเข้าห้องพักอาศัยเป็นแบบเปิดออกภายนอกหรือแบบบานเลื่อน มือจับแบบก้านโยก และภายในห้องพักอาศัยมีพื้นที่ตั้งแต่ 15 ตารางเมตรขึ้นไป

มาตรฐานที่ 3 อนามัยสิ่งแวดล้อม บ้านพัก โฮมสเตย์ ควรมีมาตรฐานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ดังนี้ มีน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภคตามมาตรฐานคุณภาพน้ำที่ทางราชการกำหนด มีระบบรองรับน้ำเสียจากการใช้อุปโภคบริโภค และมีการบำบัดน้ำเสีย, มีที่กักเก็บสิ่งปฏิกูลและทำการบำบัดหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลให้อยู่ในสภาพ ที่ปลอดภัย

มาตรฐานที่ 4 การจัดการ ภายในบ้านพักผู้สูงอายุควรจัดให้มีสิ่งที่จำเป็น ดังนี้ จัดทำรายชื่อและข้อมูลส่วนตัวของผู้อยู่อาศัย ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ และข้อมูลของญาติ จัดระบบการติดต่อและอำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือระหว่างผู้ดำเนินการกับผู้อยู่อาศัย, จัดให้พนักงานทุกคนได้รับการอบรมฟื้นฟูหรือเพิ่มเติมความรู้ ทักษะและจิตสำนึกเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

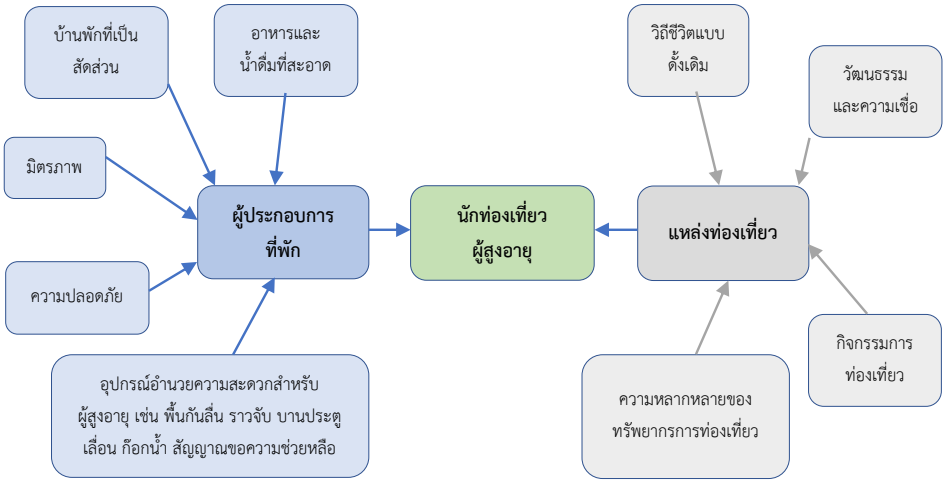
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุ 65-69 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ นาคเสนีย์ (2562) ที่พบว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายและมีชาวอายุที่สอดคล้องกัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสถิติประชากรขององค์การสหประชาชาติ ที่ระบุว่า มีประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยผลการวิจัยยังระบุอีกว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต้องการ ความสะดวกสบาย ความปลอดภัยและความเป็นมิตรของเจ้าของบ้านและคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณุมาศ มาอุ่น, สุจิตรา สุคนธทรัพย์ และวิภาวดี ลี้มิ่งสวัสดิ์ (2560) ที่กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพด้านบุคลิกภาพ คุณธรรมจริยธรรม และศักยภาพในการปฏิบัติงานเพื่อต้อนรับสังคมผู้สูงอายุในอนาคต วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุคือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ เลิศพร ภาระสกุล (2556) ว่าการท่องเที่ยวเป็นนั้นเกิดจากแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เรียนรู้วิถีชีวิต เยี่ยมชมสถานที่ที่ร่วมรื่น สวยงามตามธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิถีการใช้ชีวิตของ ผู้เกษียณอายุจากการทำงาน มักทำกิจกรรมเพื่อสร้างความสุข ส่วนความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต่อที่พักสัมผัสวัฒนธรรมนั้นจะเห็นว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีความต้องการด้านที่พักมากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วย การแบ่งพื้นที่บ้านพักเป็นสัดส่วน ที่นอนสะอาดและสบาย ที่ห้องอาบน้ำ ห้องส้วมสะอาดมิดชิด มีมุมพักผ่อนในบ้านหรือ ในบริเวณชุมชน โดยสอดคล้องกับการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (2552)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่พักสัมผัสวัฒนธรรมนั้นต้องมีการปรับปรุงด้านกายภาพและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วยอาคารที่พัก ห้องพัก สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงมีการจัดการกลุ่มที่พักสัมผัสวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สิรยา คงสมพงษ์ (2557) ได้กล่าวถึงการสร้างมูลค่า (Value Creation) ว่าการเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมหรือผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น อาทิเช่น การท่องเที่ยวหรือผลิตภัณฑ์ (OTOP) ให้มีมูลค่าสูงขึ้น หรือมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ต้องใช้หลักการห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) เพื่อวิเคราะห์และลำดับกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเพื่อสร้าง

ความได้เปรียบ หรือเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างหรือดีกว่าการพักแรมในแหล่งท่องเที่ยวอื่น นอกจากนี้แนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยวและที่พักสัมผัสวัฒนธรรมท่าคา จะต้องมีการจัดสรรรูปแบบการบริการทั้งที่พัก กิจกรรมทางการท่องเที่ยว และการบริการให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงควบคู่ไปกับการพักแรม ซึ่งกิจกรรมได้แก่การนวดแผนไทย สปา การประกอบอาหารเพื่อสุขภาพ การนั่งสมาธิ การออกกำลัง เช่น โยคะ รำไทเก็ก การเต้นลีลาศ และออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับช่วงของวัย อีกทั้งต้องคำนึงถึงการออกแบบที่พักโดยใช้หลักการ Universal Design เป็นเกณฑ์ในการเลือกอุปกรณ์ เครื่องใช้ ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุซึ่งถือเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ มีกำลังซื้อสูงและสามารถจับจ่ายเพื่อซื้อสินค้าทางการท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2560) ซึ่งระบุว่าโครงสร้างประชาการศาสตร์จะมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ (2559) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเน้นการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ มุ่งหาประสบการณ์ที่แท้จริง ทั้งนี้การปรับปรุงที่พัก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในอนาคตนั้นจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และสร้างความเข้าใจกับกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มผู้นำชุมชนให้มีความเข้าใจต่อการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันเพื่อเสริมสร้างพลังของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zainab (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซีย พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องสร้างกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ควบคู่ไปกับการดูแลสภาพแวดล้อม โดยตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญคือการสร้างขีดความสามารถของชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การเพิ่มทักษะให้คนในชุมชน การสร้างภาวะผู้นำ เพื่อให้การพัฒนา โฮมสเตย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาพบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากผลการวิจัย

จากภาพที่ 2 จะแสดงให้เห็นได้ว่าแนวทางที่จะทำให้ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมหรือที่พักแนวอื่น ที่ต้องการเตรียมที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในอนาคตนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่เพิ่มเติมจากที่พักแรมธรรมดา สู่การเป็นที่พักแรมเพื่อสังคมผู้สูงอายุ ทั้งนี้การได้มาซึ่งรายได้ในอนาคตนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่การลงทุนในการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ใช้ในที่พักนั้นเป็นการลงทุนที่ใช้งานได้ในระยะยาว อีกทั้ง

การปรับเปลี่ยนที่พักให้สอดคล้องกับ Universal Design นั้นจะสามารถใช้งานได้กับทุกเพศ ทุกวัย ใช้ได้กับคนทุกคน เพื่อทำให้การท่องเที่ยวและการพักแรมท่าคายังคงยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความต้องการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับที่พัก การรับรู้ อาหารและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังนั้นผู้ประกอบการที่พัก ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ควรนำผลการวิจัยไปวางแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับที่พักสัมผัสวัฒนธรรมในพื้นที่ท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จะต้องปรับปรุงด้านกายภาพ โดยบ้านพักต้องแบ่งสัดส่วนบ้านพัก การดูแลความสะอาด อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่มีพื้นฐานการออกแบบด้วย Universal Design ทางลาด ประตู พื้นผิว โดยกำหนดมาตรฐานได้ 4 มาตรฐานคือ มาตรฐานอาคารสถานที่ มาตรฐานห้องพักอาศัย มาตรฐานอนามัยและสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานการจัดการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ใช้ในบ้านพักว่าสิ่งใดสำคัญและผู้สูงอายุต้องการที่สุดเพื่อยังคงความสวยงามและรูปแบบการใช้งานที่ใช้ได้จริง

2. ควรศึกษาแนวทางการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

3. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคคลากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดูแลผู้สูงอายุและช่วยเหลือผู้สูงอายุในกรณีพิเศษ

4. ควรศึกษามาตรฐานเรื่องความปลอดภัยทางด้านสาธารณสุขเรื่องโรคระบาดไวรัสโคโรน่า (Covid-19) เพื่อปรับใช้ในที่พัก

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมงานวิจัย จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยมีนักวิจัยได้แก่ ดร.เบญจพร เชื้อผึ้ง คุณณัฐพร ดอกบุญนาค กรูม และดร.ฐาปกรณ์ ทองคำนุช และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ดร.ธารนี นวัสนธี และ ว่าที่ร.ต.ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้งานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. **โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำหรับผู้บริหารระดับสูง พ.ศ. 2558 การสร้างมูลค่าจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2558.

ทัศนีย์ นาคเสนีย์. "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคตะวันตกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทย," **วิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** 7, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 1-19.

พิทักษ์ ศิริวงศ์ และคณะ. **แผนงานวิจัยการยกระดับการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพในภูมิภาคตะวันตกของนักท่องเที่ยวสูงอายุเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว), 2559.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ. **รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทยตอน 2 ประวัติศาสตร์ใหม่ผู้สูงอายุมากกว่าเด็กเป็นปีแรก.** (ออนไลน์) 2564 (อ้างเมื่อ 22 มกราคม 2564). จาก https://thaitgri.org/?p=39457

———. **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2557.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2558.

เรณุมาศ มาอุ่น, สุจิตรา สุคนธทรัพย์ และวิภาวดี ลี้มิ่งสวัสดิ์. **ศักยภาพและรูปแบบการพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทยให้มีสมรรถนะที่ดีและมีคุณวุฒิวิชาชีพ.** ชุดโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของคนไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเอเชีย. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2560.

เลิศพร ภาระสกุล. **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2556.

วิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบัน. **สุขภาพคนไทย 2560.** นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2560.

ศรีกัญญา มงคลศิริ. **Brand Management.** กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟ, 2547.

สิรยา คงสมพงษ์. **รายงานผลสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารภาครัฐหลักสูตรการสร้างมูลค่าจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ.** กรุงเทพฯ: บริษัทที่ปรึกษาเอพีเอ็ม กรุ๊ป, 2557.

ส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, สำนัก. **คู่มือการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าคา. **ประวัติความเป็นมาตำบลท่าคา.** (ออนไลน์) 2554 (อ้างเมื่อ 20 เมษายน 2561). จาก:/http://www.thakha.go.th/page.php?id=4527

Aaker, D. A. **Strategic Market Management.** 6th ed. New York: John Wiley & Sons, 2001.

Cowgill, D. O. **Aging Around the World.** CA: Wadsworth Publishing Company, 1986.

Porter, Michael E. and Mark R. Kramer. “Creating Shared Value,” **Harvard Business Review.** (January–February 2018): 1-17.

World Health Organization.(WHO). **World report on Ageing and Health.** Luxembourg: World Health Organization, 2015.

Zainab, Khalifah. “Local community participation in homestay program development in Malaysia,” **Modern Accounting and Auditng.** 7, 12 (December 2011): 1418-1429.